

Čís. 13125.

Družstva (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Nepředstíral-li ten, kdo jednal jménem družstva, jeho právní jsoucnost, naopak třetí osoba, uzavírajíc smlouvu věděla, že družstvo není dosud zapsáno do rejstříku a tedy právně neexistuje, neručí osobně ten, kdo jednal za družstvo.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1933, R II 507/33.)

Žalující firma dodala žalovanému jako předsedovi tvořícího se družstva 50 impregnovaných smrkových sloupů. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném vrácení sloupů a náhrady škody. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto důvodů: Mylný jest především právní názor procesního soudu, že podle § 8 zák. o společenstvech neručí osobně, kdo před zápisem družstva do družstevního rejstříku jednal jménem družstva, bylo-li to druhé smluvní straně známo, že k zápisu družstva nedošlo, a nesprávný je též názor, že na takové právní jednání jest pohlížeti tak, jako by bylo uzavřeno pod podmínkou, že k právnímu ustavení družstva skutečně dojde. § 8 cit. zák. stanoví osobní a solidární ručení osob jednajících za družstvo se tvořící a tedy dosud právně neexistující bez výhrady. Připustiti lze nanejvýše, že osobní ručení těchto osob zaniká, bylo-li družstvo dodatečně zapsáno do družstevního rejstříku a schválil-li oprávněný orgán družstva dotyčné právní jednání. Nedošlo-li k takovému schválení, ručí dále osoba, jež jménem družstva jednala, bez rozdílu, zda bylo druhé smluvní straně známo v době uzavření smlouvy, že družstvo po právu ještě neexistovalo, čili přes to, že družstvo dodatečně bylo zapsáno do rejstříků (viz rozhodnutí sb. n. s. čís. 2315). V souzeném případě není prokázáno, že družstvo dodatečně schválilo objednávku učiněnou žalovaným jménem družstva. Ručí tedy žalovaný osobně straně žalující z dodací smlouvy jménem družstva před jeho vznikem uzavřené.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Kdyby se žalobní nárok opíral důvodem jen o předpisy § 8 zákona ze dne 9. dubna 1873 čís. 70 ř. zák., nebylo by ovšem lze mu vyhověti. V tomto směru právem vytýká rekurent mylnost právního názoru odvolacího soudu, pokud ve zrušovacím usnesení doličuje nesprávnost názoru soudu první stolice, že podle § 8 uvedeného zákona neručí osobně ten, kdo před zápisem družstva do rejstříku jednal jménem družstva, byla-li druhému smluvníku známa okolnost, že k zápisu ještě nedošlo. Předpis druhé věty § 8 zák. družst. platí obdobně jako poslední věta druhého odstavce § 2 zákona ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. zák.

o společnostech s obmezeným ručením ve prospěch třetích osob, jež, nejsouce do poměrů družstva zasvěceny, vstupují v právní styky s těmi, kdož jednají za družstvo, v důvěře, že družstvo, jménem kterého tyto osoby jednají, právně trvá a jejich jednáním je zavázáno (srovnej rozhodnutí sb. n. s. čís. 2191, 3075, 4110 v příčině § 2 zákona o společnostech s r. o.). Mají tedy třetí osoby býti chráněny před možnou škodou, jež by jim z neznalosti poměrů vzešla. Jestliže však osoba jednající jménem družstva nepředstírala právní jsoucnost družstva a naopak třetí osoba v ě d ě l a při uzavření smlouvy s jednajícím, že družstvo není dosud do rejstříku zapsáno a tedy právně neexistuje, jako tomu bylo podle rozsudkových zjištění v souzeném případě, neručí osobně ten, kdo za družstvo jednal a proto by neručil žalovaný z důvodu § 8 zák. druž., a bylo by žalobu zamítnouti.

Čís. 13126.

Náhrady škody pro nesplnění smlouvy podle čl. 354 obch. zák. lze se domáhati jen, provedl-li prodávatel svépomocný prodej podle čl. 343 obch. zák.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1933, Rv II 333/32.)

Žalovaní koupili od žalobce nákladní automobil značky Oppel. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaných náhrady škody, ježto prý žalovaní bezdůvodně odstoupili od smlouvy a neodebrali koupené nákladní auto. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Prvý soud správně dovedl, že tu platí právo obchodní, neboť podle čl. 277 obch. zák. jest použití ustanovení IV. knihy ohledně obou smluvních stran, i když jde o obchod na straně jedné z nich. O tom, že prodej nákladního chassis byl obchodem na straně žalující ve smyslu čl. 273 odst. 2 obch. zák., nemůže býti sporu. Prvý soud také zcela správně dovedl, že jde o nárok, který může býti vyvozován jen z ustanovení čl. 354 obch. zák., který stanoví, jaká práva přísluší prodávateli, je-li kupitel v prodlení se zaplacením kupní ceny a nebylo-li ještě zboží odevzdáno. Podle objednáčního listu měla část 15.000 Kč z kupní ceny zaplacená býti při převzetí vozu. Odepřeli-li tedy žalovaní převzetí vozu, octli se tím zároveň v prodlení s placením oné částky kupní ceny a, jelikož chassis nesporně nebylo ještě odevzdáno, je patrné, že tu jde o případ čl. 354 obch. zák. Právně tudíž vyslovil první soud, že odvolatel měl na výběr mezi právy čl. 354 obch. zák. a že zvolil možnost, jež mu přiznává právo žádati na místě plnění náhradu škody pro nesplnění. Leč toto právo činí zákon závislým na tom, že prodávatel dal zboží prodati, dbaje předpisů čl. 343 obch. zák. Svépomocný prodej zboží ve smyslu čl. 343 obch. zák. jest tedy obligatorní a nevyhnutelný, chce-li prodávatel požadovati náhradu škody na místě plnění, škodu pak lze vypočítati jen konkrétně a záleží v podstatě v rozdílu mezi cenou kupní a výtěžkem při svépomocném prodeji. Mítnutí odvolatelovo, že oprávněnost jeho nároku bez ohledu k tomu, že nebyl proveden svépomocný prodej, vyvozovati jest z ustanovení